

N:o 43.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående beviljande af statsbidrag för ny reglering af Luleå stad i följd af den staden år 1887 öfvergångna brand; gifven Stockholms slott den 13 april 1888.

Under åberopande af bifogade utdrag af protokoll öfver civilärenden för denna dag, vill Kongl. Maj:t föreslå Riksdagen att, för ny reglering af Luleå stad i följd af den staden år 1887 öfvergångna brand, åt nämnda stad bevilja såsom bidrag till inlösen af mark, som erfordras till utläggning af gator, torg och andra allmänna platser samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af femtiotusen kronor, dels ock på de vilkor, som i nämnda protokoll omförmälas, ett lån af etthundratusen kronor att lyftas under år 1889.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min Allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF.

E. von Krusenstjerna.

Utdrag af protokollet öfver civilärenden, hållet inför Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 13 april 1888.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern friherre BILDT,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena
 grefve EHRENSVÄRD,
 Statsråden: LOVÉN,
 friherre VON OTTER,
 VON KRUSENSTJERNA,
 WENNERBERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre PALMSTIERNA,
 friherre VON ESSEN,
 LÖNEGREN.

Derefter anförde departementschefen:

»Staden Luleå hemsöktes den 11 juni 1887 af en eldsvåda, som förhärjade den tätast och bäst bebyggda stadsdelen samt ödelade 77 gårdar. Med anledning häraf hafva stadsfullmäktige i nämnda stad uti en af magistraten derstädes insänd underdånig skrift af den 27 december 1887 anhållit, att Kongl. Maj:t täcktes i nådig proposition till Riksdagen äska, att ett understöd för den brandskadade stadens reglering och återuppbyggande måtte anvisas med dels 50,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet, dels ock 50,000 kronor i form af räntefritt lån. Stadsfullmäktige hafva dervid — med upplysning, att staden vid 1886 års slut hade en skuld af 137,663 kronor, samt att utskylderna till kommunen samt till kyrka och skola under år 1887 utgått med 4 kronor 85 öre för hvarje bevillningskrona — anfört, att de utgifter, staden i den närmaste framtiden hade att bestrida till uppbyggande af kyrka, prestgård, fattig-

gård, stadshus, tullpackhus m. m. uppginge till omkring 500,000 kronor, till hvars betäckande staden disponerade endast omkring 60,000 kronor, utgörande erhållen brandskadeersättning. I denna summa vore dock ej inberäknade de betydliga belopp, som behöfdes till genomförande af den omreglering af stadsplanen, hvilken vore en oundviklig följd af den timade eldsvådan. Då emellertid den nya stadsplanen ännu ej hunnit blifva antagen, kunde kostnaden för dess genomförande endast approximativt beräknas, hvarför fullmäktige anhölle att sedermera få inkomma med närmare bestämd uppgift derå. Att denna kostnad komme att uppgå till högst betydliga belopp framginge deraf, att den nedbrunna stadsdelen utgjorde den mest centrala, tätast bebyggda och äldsta delen af staden, hvadan till åstadkommande af nödiga esplanader och gator måste inköpas dyrbara och stora tomter eller delar deraf, hvartill komme att, då den nedbrunna stadsdelen utgjordes af mark, som vore mycket kuperad, många och kostsamma jordschaktningar måste för gatornas reglering och planering företagas. Vidare syntes det snara fullbordandet af Luleå—Ofotenbanan komma att från stadens sida kräfva betydande kostnader för ordnande af nödiga gator och kajer samt jernvägsspår från stadens hamnar till jernvägsstationen. Af hvad stadsfullmäktige sålunda i underdånighet anfört framginge, enligt fullmäktiges förmenande, att staden, hufvudsakligen i följd af eldsolyckan, drabbades af förluster och oundvikliga kostnader till ett belopp af mellan 5 och 600,000 kronor, hvadan det vore lätt förklarligt, att hela samhället med stort bekymmer motsåge den närmaste framtiden och fruktade att alldeles digna under de bördor, som den komme att pålägga, såvida ej staten ville räcka en hjälpande och stödjande hand.

Sedan öfver denna framställning Kongl. Maj:ts befallningshafvandes i Norrbottens län utlåtande blifvit den 9 januari innevarande år infordradt, har bemälde befallningshafvande med eget underdånigt utlåtande af den 26 sistlidne mars insändt en ny skrifvelse från stadsfullmäktige af samma dag. I denna skrifvelse hafva fullmäktige — sedan för ändamålet utsedde komiterade då mera inkommit med beräkning af de kostnader, den nya stadsplanens genomförande komme att medföra — med öfverlemnande af samma beräkning anhållit att, då det deraf visade sig, att dessa kostnader blefve flerdubbelt större än någonsin kunnat beräknas, Kongl. Maj:t täcktes genom nådig proposition till den nu församlade Riksdagen begära 50,000 kronor såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 100,000 kronor såsom räntefritt lån att inom tjugoo år återbetalas, för att användas till den brandskadade stadens reglering och återuppbyggande.

Af den i sistberörda skrifvelse omnämnda beräkningen inhemtas, att komiterade ansett, att regleringen borde omfatta hela den afbrända stadsdelen och de delar af den öfriga staden, hvilka genom sitt sammanhängande

läge med denna stadsdel nödvändigt borde gemensamt med denna regleras, samt att kostnaderna för regleringen komme att uppgå till följande belopp:

för jordschaktning och planering.....	kr. 103,327: —
» ordnande af gator och torg.....	» 541,934: 80
» expropriation af mark.....	» 221,901: 40

eller tillsammans kr. 867,163: 20.

För egen del anför Kongl. Maj:ts befallningshafvande, att den Luleå stad öfvergångna eldsvådan hade, med alla dess sorgliga följder för de enskilde, möjliggjort genomförandet af en genomgående och välbehöflig reglering af stadsplanen, hvilket tillfälle nu måste begagnas. Af ofvan anförda uppgifter syntes dock lätt, att staden, åt sig sjelf lemnad, icke utan att helt och hållet nedtryckas under bördan af utskylder mäktade genomföra denna reglering, och som den afbrända delen af staden utgjorde dess mest centrala del, kunde med denna reglering ej anstå till dess staden återvunnit förmåga att med egna krafter åstadkomma densamma. En snar och verksam hjälp vore derföre af nöden. Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställde på grund deraf, att Kongl. Maj:t täcktes genom nådig proposition till nu församlade Riksdag söka bereda Luleå stad allt det understöd i form af lån och anslag, som Kongl. Maj:t med hänsyn till stadens betryckta ekonomiska ställning funne af förhållandena påkalladt.

Förslag till ny plan för staden har till civildepartementet inkommit den 3 i denna månad, hvarefter deröfver infordrats öfverintendentsembetets yttrande, hvilket dock ännu ej hunnit afgifvas. Ehuru den underställda planen för ny reglering af staden följaktligen ännu icke hunnit blifva af Kongl. Maj:t pröfvad och fastställd, har jag ansett mig böra redan nu för Kongl. Maj:t anmäla stadsfullmäktiges underdåniga framställningar angående beredande af statsbidrag för samma reglering; och enär för visso antagas kan, såväl att de kostnader, hvilka med regleringen blifva förenade, icke komma att i väsentlig mån understiga det beräknade beloppet, som ock, hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande vitsordat, att Luleå samhälle efter den svåra olycka, som drabbat detsamma, icke förmår att, utan understöd från det allmännas sida, bära dessa kostnader, samt angeläget är, att regleringen af den nedbrända stadsdelen blifver så skyndsamt som möjligt vidtagen, får jag i underdånighet hemställa, att Kongl. Maj:t måtte, med hänsyn jemväl till hvad förut i liknande fall egt rum, föreslå Riksdagen att åt staden Luleå bevilja såsom bidrag till inlösen af mark, som erfordras till utläggning af gator, torg och andra allmänna platser samt såsom understöd för bestridande af de med regleringens genomförande i öfrigt förenade kostnader, dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet till belopp af femtio tusen kronor, dels ock ett lån af ett hundra tusen kronor,

att lyftas under år 1889, hvarvid för tillgodonjutande af lånet torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad vid liknande fall förut egt rum, böra stadgas följande vilkor:

1:o) att stadsfullmäktige i stadens namn och på dess vägnar för lånesumman afgifva sin till riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1889 icke får derefter utbekommas;

3:o) att det i riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1892 års slut, hvarefter och intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort fem procent å dess ursprungliga belopp bör till riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf ränta efter fyra för hundra å det oguldna kapitalet först beräknas och afgår, samt öfverskottet utgör kapitalafbetalning, samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt omförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas fem procent ränta från förfallodagen.»

Hvad föredragande departementschefen sålunda hemställt, deruti statsrådets öfrige ledamöter instämde, behagade Hans Kongl. Höghet Kronprinsen-Regenten i nåder gilla samt befalde, att nådig proposition i enlighet med ett nu af departementschefen uppläst, detta protokoll bilagdt förslag skulle till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

J. Meijer.